[illegible] სიტყვა (ანალიზი) *)

[illegible] „ვეფხის-ტყაოსნის“ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „ვეფხის-ტყაოსნის“ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

В заключение следует отметить, что все те стилевые достоинства и стихотворное мастерство, о которых сказано выше, в поэме Руставели служат только лишь оформлению большого и глубокого содержания. Руставели, в отличие от многих, часто даже великих эпических поэтов, почти каждую свою строфу насыщает содержанием и придает ей определенную целеустремленность в системе сюжетного построения поэмы.

[illegible]

группы звуков. Обращая огромное внимание на звучание стиха, он вместе с тем почти никогда не забывает, что в истинно гармоничных словосочетаниях музыка должна базироваться на строгом подборе слов с точки зрения их смысловой значимости.

[illegible]

„პირადად მე ვცდილობ რაც შეიძლება მეტი ობიექტივობა და ვიცვა ვეფხის-ტყაოსნის გარშემო მუშაობაში. ამ მუშაობის დროს ჩემი საფუძველია ფ ო რ მ ა ლ ი ზ მ ი, როგორც ლიტერატურული კვლევა-ძიების მეთოდი, რომელიც ემყარება მწერლის სტილის რაც შეიძლება ფართო და ღრმა შესწავლას. ფორმალიზმი, როგორც განსაზღვრული კრიტიკული სკოლა, საბოლოოდ ჩამოყალიბდა თანამდეროვე გერმანიაში, ხოლო რაც შეეხება მასში შემავალ ელემენტებს და მის ნაწილობრივ გამოყენებას, ის ძველი დროიდანვეა ცნობილი; მაგალითად, ალექსანდრიელი ფილოლოგები ჰგმობდენ ძველი გრამატიკოსების მუშაობაში ჰომეროსის პოემების გარშემო იმას, რომ ისინი ყურადღებას მხოლოდ იშვიათსა და ძნელად გასაგებ სიტყვებს აქცევდენ, მაშინ როდესაც შესწავლილი უნდა ყოფილიყო, თუ როგორ და რა მნიშვნელობით ხმარობდა ჰომეროსი ჩვეულებრივ სიტყვებს.

(„ჩვენი ენა", 1928 28/II)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] „ორფეოსი“, [illegible] „ორ-
ფეოსი“ [illegible] 700 [illegible]
[illegible] „ორფეოსი“ [illegible]
[illegible] („ალბომი“ N266):

> „მაგრამ, თურმე ნუ იტყვით, „მთავარი იდეა კრიტიკოსებისა და სიტყვიერების მოსწავლეებლების მიერ მოგონილი აბმა-ვი“) ყოფილა. აქედან დასკვნა: პოეზიაში, კერძოდ „ვეფხის ტყაოსნში“, არ შეიძლება არსებობდეს რაიმე აზრი, პიეტური შემოქმედება მოკლებულია ყოველგვარ იდეას. რა გინდ გენიალური იყვეს პოეტის შემოქმედება, თქვენ იქ ვერ იპოვით ამ შემოქმედების შესატყვის აზრს. ეიბინაძე ამ მტკიცებით გამოდის „ზაუმნიკური“ (ბკუის მილმა მყოფი) პოეზიის აპოლოგეტად“

[illegible] „ორფეოსი“ [illegible]
[illegible] („ალბომი“ N266):

[illegible]

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

რუსთაველის უდიდესი „პატრიოტი“ კ. ჭიჭინაძე „ვეფხის ტყაოსნის“ საუკეთესო აფორიზმების შინაარსში ვერავითარ ღირებულებას ვერ ნახულობს (გვ. 102). მიუხედავად იმისა, რომ საუკუნეთა განმავლობაში ეს პოემა განმტკიცდა ხალხურ შემოქმედებაში, პოემის აფორიზმები ხალხის ნამდვილ კუთვნილებად იქცა და რუსთაველის მრავალი ბრძნული თქმანი მშრომელ ხალხში თავისებურ ზნეობრივ ნორმების როლს ასრულებდა. რუსთაველოლოგების „ერთად-ერი“ პრეტენდენტს კ. ჭიჭინაძეს „ავიწყდება“ თვით შოთის შეხედულება პოეზიაზე:

„შაირობა პირველადვე სიბრძნისაა
ერთი დარგი,
~~ხალმრთა—ხალმრთად~~ გასაგონი, მსმენელთათვის დიდი მარგი...“.

[illegible]

მეტაფორების გვერდით ვეფხის-ტყაოსანში განსაკუთრებულ უურადღებას იქცევს აფორიზმები. ეს არის პოეტის მიერ მოკლედ და ზოგადად გამოთქმული თავისი მოსაზრებანი ადამიანთა მრავალგვარი ურთიერთობის, მორალის, ბედის-წერის, სიკვდილ-სიცოცხლისა და სხვა ამგვარი საკითხების გარშემო. რუსთაველი პოემის შესავალშივე აღნიშნავს, რომ „შაირობა პირველადვე სიბრძნისაა ერთი დარგი“, და მთელი წიგნის მანძილზე არსად არ ივიწყებს ამ ნათქვამს. აქაც იგივე შეიძლება ითქვას, რაც მეტაფორების გამო ითქვა: აფორიზმების სიმრავლით, მათი ღრმა შინაარსით და წარმტაცი ფორმით რუსთაველი უბადლოა მსოფლიო პოეზიაში.

[illegible]

„თითქოს ხადაოდ არ უნდა მივიჩნიოთ ის გარემოება, რომ „ვეფხის ტყაოსნის“ ნამდვილი ტექსტის დადგენა შეუძლებელია, თუ არ გაირკვა ავტორის მსოფლმხედველობა და ამ უკანასკნელით განსაზღვრული პოემის მთავარი იდეა. ნიზარ.

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

623. რა დავარ გაძლა ცემითა, მისითა დალურჯებითა,
წამოდგეს ორნი მონანი, პირითა მით ქაჯებითა,
მათ კიდობანი მოიღეს, ეუბნეს არ აჯებითა,
მას შიგან ჩასვეს იგი მზე, ჰგავს, იქმნა დარაჯებითა.

625. ზღვათაკენ განვლეს სარკმელნი, მაშინვე გაუჩინარდა.
დავარ თქვა: „მჭმნელი ამისი ვინ არ დამქოლოს, ვინ არ და!
ვირემ მომკლევდეს, მოვკვდები, — სიცოცხლე გასაწყინარდა.“
დანა დაიცა, მოცაკვდა, დაეცა, გასისხლმდინარდა.

624. მან უთხრა: „წადით, დაჭკარგეთ მუნ, სადა ზღვისა ჴიპია;
წმიდისა წყალი ვერ ნახოს მყინვარე, ვერცა ლიპია.“
მათ გაეხარნეს, ხმა-მაღლად იყივლეს «იპი-იპია»;
ესე ვნახე და არ მოვკვე, არა მგავს არცა სიპია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

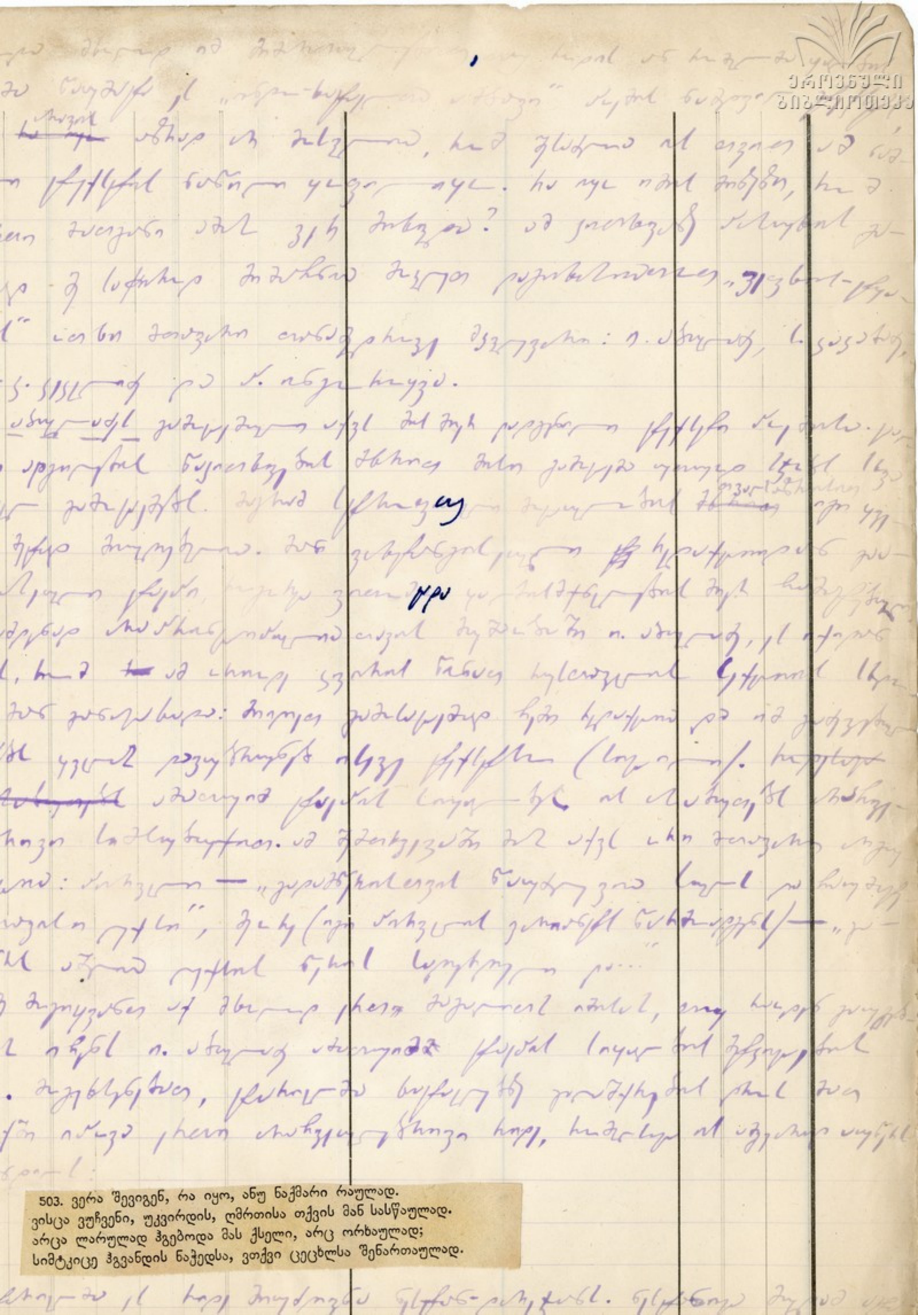

503. ვერა შევიგენ, რა იყო, ანუ ნაქმარი რაულად.
ვისცა ვუჩვენი, უკვირდის, ღმრთისა თქვის მან სასწაულად.
არცა ლარულად ჰგებოდა მას ქსელი, არც ორხაულად;
სიმტკიცე ჰგვანდის ნაჭედსა, ვთქვი ცეცხლსა შენართაულად.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]

1212. სხვა გიამბო საკვირველი რიდისა და ყაბაჩისა;
ვარ მნახავი ყოვლისაგე უცხოსა და ძვირფასისა,
მაგრა მისი არა ვიცი, ქმნილი იყო რაგვარ რისა:
სილბო ჰქონდა ნაქსოვისა და სიმტკიცე ნაჭედისა!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

62. „დაგილრეჯია, მეფეო, აღარ გიცინის პირიო!
ართალ ხარ, წახდა საჭურჭლე თქვენი მძიმე და ძვირიო:
ელასა გასცემს ასული თქვენი საბოძვარ-ხშირიო,
ალამცა მეფედ ნუ დასვი, თავსა რად უგდე ჰირიო!“

ეროვნული ბიბლიოთეკა

1433. ზედა ეწერა: „აქა ძეს აბჯარი საკვირველიო,
ჯაჭვ-მუზარადი, ალმასი, ხრმალი ბასრისა მჭრელიო;
თუ ქაჯნი დევთა შეებნენ, იყოს დღე იგი ძნელიო;
უმის-ჟამისოდ ვინც გახსნის, არის მეფეთა მკვლელიო.“

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

1306. გვირაბის კარსა ნიადაგ მოყმე სცავს არ პირ-ნასები.
ათი ათასი ჭაბუკი დგის, ყველაკაი ხასები;
ქალაქის კართა სამთავე სამ-ათას სამ-ათასები.
გულო, გაგსაჯა სოფელმან, არ ვიცი და, გლახ, რას ები!''

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible] „[illegible]“ [illegible]. [illegible] [illegible] „[illegible]“ [illegible]. [illegible] „[illegible]“ [illegible] [illegible] [illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ხეოლოგიურ-ფილოსოფიურ ჟურნალ“-ში ფრანგ-ფილოსოფოსი ბერგსონ ბოლო-ბოლოს ეკლესიის ერთგულ შვილად ყოფილა, ოღონდ ეკლესიის ერთგულ შვილად ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]

„ორტოდოქსალური ქრისტიანი, კიდევ მეტი: მან ერეტიკოსად სთვლიდეს, მისი რელიგიური შეხედულება სარწმუნოებრივ საცთურად მიიჩნდათ; შოთა ხედავს მზეში ღვთაებას

და ამავე დროს „არ აბნევენებს ხაზებისა ერი არსულად". შოთა უფრო მანიქეიზმის

[illegible]

[illegible] „ვეფხვის-ტყაოსნის" [illegible] „ვეფხვის-ტყაოსნის" [illegible] [illegible] [illegible]

29. არს პირველი მიჯნურობა არ დაჩენა ჭირთა, მალვა:
თავის წინა იგონებდეს, ნიადაგმცა ჰქონდეს ხალვა,
შორით ბნედა, შორით კვდომა, შორით დაგვა, შორით ჭალვა,
დასთმოს წყრომა მოყვრისაგან, მისი ჰქონდეს შიში, კრძალვა.

30. ხამს თავისსა ხვაშიადსა არვისთანა ამჟღავნებდეს,
არ ბედითად „ჰაი“ ზმიდეს, მოყვარესა აყივნებდეს,
არსით უჩნდეს მიჯნურობა, არა სადა იფერებდეს,
მისთვის ჭირი ლხინად უჩნდეს, მისთვის ცეცხლსა მოიდებდეს.

32. მიკვირს, კაცი რად იფერებს საყვარლისა სიყვარულსა?
ვინცა უყვარს, რად აყივნებს, მისთვის მკვდარსა, მისთვის წყლულსა?
თუ არ უყვარს, რად არა სძულს, — რად აყივნებს, რაცა სძულსა?!
ავსა კაცსა ავი სიტყვა ურჩევნია სულსა, გულსა.

„იმას, რომ ინდო-ხატაველთა ამბავი არ არის ‘ზოთის პოემის ორიგინალური ნაწილი, ადასტურებს აგრეთვე ის ფაქტიც, რომ ყველაზე უფრო უძველეს ხელნაწერში, როგორიც არის ვახტანგისეული რედაქცია, ინდობატაელთა ამბავი ‘ზეტანილი არ არის.“

3,3/13

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ოთ", და 2) ამ დამატებას არ იცნობს ჯველაზე უძველესი ხელნაწერი, რომელსაც ჩვენამდის მოუღწევია, არსებობს უტყუარა ცნობები იმის შესახებ, რომ ინდო-ხატაელთა ამბავი გალეძილია XIV საუკუნის ნახევარს და მისი ავტორი არის არა შოთა რუსთველი, რომელიც ცხოვრობდა XII საუკუნეში, არამედ სარგის IV თმოგველი.

[illegible]

ერთი საამწუხარო მოვლენა იკიდებს ფეხს ჩვენს ლიტერატურულ ცხოვრებაში: თითქმის ყოველი ახლადგამოსული მნიშვნელოვანი წიგნის შესახებ რეცენზია იწერება ან მცრული, ან მოყვრული, უმეტეს შემთხვევაში მცრული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამი რამ ახასიათებს უმთავრესად სამეცნიერო დაწერილ რეცენზიას. ერთი-სისწრაფე: მკერი ყოველთვის ასწრებს მოყვარეს რეცენზიის დაწერას. მეორე-უგულებელყოფა იმისა, რაც მთავარი და ცენტრალურია სარეცენზიო წიგნში, და მთელი ყურადღების გადატანა წვრილმანებზე. ამ შემთხვევაში რეცენზენტი წააგავს იმ ადამიანს, რომლისთვისაც მიუნდვია, მაგალითად ამა თუ იმ კაცის გარეგნობის აღწერა, და ისიც დაწვრილებით აგვიწერს მისი ხელის თითებს, ხოლო სახისა და ფანის მოყვანილობის შესახებ კი არაფერს იტყვის.

მკრული რეცენზიის მესამე ნიშანდობლივ თვისებას წარმოადგენს გრამატიკისა და საერთოდ ვიწროდ აღებული ენობრივი საკითხების წინა პლანზე წამოყენება. ზოგიერთ რეცენზენტს რომ სარეცენზიო კანტ-ლაპლასის თეორიის შესახებ დაწერილი წიგნი მისცე, ის იქაც გრამატიკაზე გადაიტანს ყურადღების ცენტრს და, თუ სადმე ამოიკითხა მაგალითად, ფრაზის ნაწყვეტი- "ყველა პლანეტები", უეჭველად იქვე ბრჩხილებში შენიშნავს: "/ყველა პლანეტები, თუ ყველა პლანეტი? !/".. ხოლო რაც შეეხება თვით ამ პლანეტების გარშემო გამოთქმულ მოსაზრებებს, მათი განხილვით ის მაინც და მაინც თავს დიდად არ აიტკივებს.

ცხადია, გრამატიკის წინააღმდეგ არ შეიძლება ითქვას რამე, მაგრამ, როგორც ყველაფერს ამ ქვეყნად, გრამატიკასაც თავისი დრო და ადგილი უნდა ქონეს დათმობილი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პასუხი ვუკ. ბერიძეს

კონსტანტინე ბიბინაძე

ვუკ. ბერიძე „ლიტ. გაზეთში“ № 19 გამოეხმაურა ჩემ წერილს „რუსთაველის იუბილესათვის“(ლიტ. გაზ.“ № 17.).

იგი ეხება მხოლოდ ერთ გასწორებას, რომელიც მე მოვახდინე „ვეფხის ტყაოსანში“ (74 ტაეპი). ვ. ბერიძე მედავება ამ გასწორების გამო და მიკიჟინებს „სულ არცოდნას“. ვნახოთ, ვინ იჩენს სრულ არცოდნას ამ შემთხვევაში, მე, თუ ის. აი ეს გასწორება: წინანდელ გამოცემებში ეს ადგილი ასე იბეჭდებოდა—ლაშქარნი სამზოდ აწვიენეს: „მზდით და მოიჯარენით“. გაჰყარეს სმა და ნადიმი, მუნ ამოდ გავიხარენით.

მე დამახინჯებულად მივიჩნიე უკანასკნელი სტრიქონი, ვინაიდან პირველი პირი სიტყვისა „გავიხარენით“ გვიჩვენებს, რომ ეს სიტყვები ეკუთვნის არა ავტორს, არამედ როსტევანს (ან მის ქვეშევრდომებს). ამიტომ, ჩემის აზრით, სტრიქონი უნდა შევიდეს ბრჭყალებში და ნაცვლად „გაჰყარეს“ (მესამე პირი) დაიწეროს „გაჰყარეთ“ (მეორე პირი), აი ამგვარად:

ლაშქარნი სამზოდ აწვიენეს: „მოდით და მოიჯარენით, გაჰყარეთ სმა და ნადიმი, მუნ ამოდ გავიხარენით“. ვ. ბერიძე განცვიფრებული სწერს ამის გამო: „შეწყვიტეთ სმა და ნადიმი, იქ (მუნ) ამოდ გავიხარეთ. სად, იქ? მბრძანებელისათვის, ბრძანების მომენტში, ნადიმის ადგილას, ეს იქ იქნება, თუ აქ? ცხადია აქ!“

აქ ცხადია მხოლოდ შემდეგი: ვ. ბერიძეს ვერ გაუგია პოემის ეს ადგილი და ჰგონია, რომ სიტყვები „მუნ ამოდ გავიხარენით“ ჰგულისხმობს **ნადიმით** გამოწვეულ სიხარულს, ნამდვილად კი იგულისხმება **ნადირობასთან** დაკავშირებული სიხარული; ამიტომ უნდა იყოს არა აქ, არამედ იქ (მუნ), ისე, როგორც არის.

ვ. ბერიძე იმდენად მოუხიბლავს იმ აზრს, ვითომც აქ ლაპარაკი იყოს ნადიმის სიხარულზე, რომ სიტყვები ჩემი გასწორებიდან „თითქოს... თვით ავტორი იღებდეს მონაწილეობას **ნადირობაში**“ (გვ.284), ასე ამოუკითხავს—„თითქოს... თვით ავტორი იღებდეს მონაწილეობას **ნადიმობაში**“.

ახლა შევჩერდეთ გრამატიკაზე. ვ. ბერიძე სწერს, რომ „გავიხარენით“, გავიხარეთ (ნამყო) ვერ გამოხატავს სიხარულს, რომელსაც ადგილი ექნება მომავალში. აბა ვნახოთ, თუ ვერ გამოხატავს: ერთგან (941 ტ.) ტარიელი ეუბნება ავთანდილს:

„ამას მოკვდავი, ვილოცავ,აროდეს ვითხოვ, არ, ენით: აქა გაყრილნი მიჯნურნი მუნამცა შევიყარენით, მუნ ერთმანერთი კვლა ვნახნეთ, კვლა რამე გავიხარენით“. აქ სიტყვები „შევიყარენით“ „ვნახნეთ“ და „გავიხარენით“ აღნიშნავენ მოქმედებას მომავალში. ცოცხალი ტარიელი საიქიოს მოელის მიჯნურთან შეხვედრით გახარებას. ასევე ნადიმზე მყოფი როსტევანი და მისი ქვეშევრდომები ახალ სიხარულს მოელიან მომავალი ნადირობისაგან.

„გაჰყარეთ“კი არა, „გაყარეთ“-ო მასწავლის ვ. ბერიძე. სრულიადაც არა, „ჰ“ აუცილებელია აქ—„გაჰყარეთ სმა და ნადიმი“, მაგრამ იგი ზედმეტი იქნება, მაგალითად, შემდეგ კონტექსტში: „გაყარეთ თავზე ბეტერი“. „გაჰყარეთ“ ნიშნავს გათიშვას, შეწყვეტას, „გაყარეთ“ კი ყრას, ფრქვევას.

ამგვარი შემოკამათების შემდეგ მე კიდევ უფრო თამამად შემიძლია გავიმეორო ჩემი სიტყვები, რომლის გამოც ვ. ბერიძეს თავისი წერილი დაუწერია: დიახ, „ვეფხის ტყაოსანის“ ტექსტი არსებითად (ე. ი. წვრილმანების გამოკლებით) უკვე დადგენილად უნდა ჩაითვალოს და შემდეგი დიდმნიშვნელოვანი სიტყვა რუსთაველის უკვდავი პოემის შესახებ უნდა მიეცეს მხატვრულ კრიტიკას.

რაც შეეხება ვ. ბერიძის მიერ გაზ. „კომუნისტში“ დაბეჭდილ რეცენზიას, მე უფლებას ვიტოვებ თვით გაზ. „კომუნისტი“-ს ფურცლებზე გავსცე მას პასუხი იქ გამოთქმული მოსაზრებების გარშემო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ზოგადი ხასიათის ფრაზებს მხედველობაში არ მივიღებთ, "ვეფხის-ტყაოსნის" ტექსტის უზარმაზარ საკითხებს, რომლებიც ამ გამოცემაშია დასმული, და ~~ეხება~~ შეხება მხოლოდ შენიშვნებს, საიდანაც მან მოიყვანა მარტო ოთხი კონკრეტული მაგალითი-ორი დამახინჯებული ადგილების გასწორებიდან /" მხნედრე" და " მე რუსთველისად ამისა"/ და ორიც ლექსიკონიდან / " ორხაულად" და " შეაშთობდა"/.

აქედან ყურადღების გარეშე უნდა დავტოვოთ ორი მაგალითი ლექსიკონიდან, რადგან მე ლექსიკონისათვის დართული წერილის პირველსავე ფრაზაში ვაცხადებ, რომ ეს ლექსიკონი ემყარება აქამდე არსებულ ლექსიკონებს და ახალს არაფერს შეიცავს. ~~ამიტომ~~ ცხადზე უცხადესია, " ვეფხის ტყაოსნის" ჩემი გამოცემა ვერ მიიღებს თავის თავზე ყველა იმ შეცდომებს, რომლებიც ამ პოემის ლექსიკონებს ახასიათებს. ზემოაღნიშნული სიტყვები განმარტებული აქვთ ამგვარად ყველა ცნობილ ლექსიკოლოგებს-კარიჭაშვილს, აბულაძეს და კაკაბაძეს. სამწუხაროდ ვ. ~~ბერ~~ ბერიძეს არაფერი გაუკეთებია ამ მიმართულებით, თორემ ჩვენ მის ნაშრომსაც გაუწევდით ანგარიშს.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

[illegible]

მაშასადამე, ვ.ბერიძის მიერ მოყვანილი ოთხი კონკრეტული მაგალითიდან 50 პროცენტით მცირდება. დარჩა მხოლოდ ორი დამახინჯებული ადგილის გასწორება: " მხნედრე" და " მე რუსთველისად ამისა". სამწუხაროდ ამ მცირე ნაშთსაც განახევრება მოელის, და აი რაგომ: " მე რუსთველისად ამისა", რომელიც ვ.ბერიძეს გასწორება, და ისიც ჩემს მიერ მოხდენილი გასწორება, ჰგონია, ნამდვილად გასწორება არ არის; იგი ამ ცნობილი სტრიქონის ერთერთი წაკითხვაა არსებული ხელნაწერი ვარიანტებიდან. პირიქით, გასწორებას წარმოადგენს თვით ვ.ბერიძის მიერ იქვე მოყვანილი ვარიანტი " მე რუსთაველისა დაბისა", რომელიც გვხვდება არა ხელნაწერებში, არამედ დაბეჭდილ ტექსტში მარტოოდენ.

მე მხოლოდ უპირატესობა მივანიჭე სხვების წინაშე ხსენებულ ვარიანტს, ისე როგორც უპირატესობას ანიჭებს მას ზოგიერთი სხვა მკვლევარის / აბულაძე, ინგოროყვა/ სხვადასხვანაირი განმარტებით. ჩემი განმარტება არც ისე უსაფუძვლოა, როგორც ეს ვ.ბერიძეს უნდა მოგვაჩვენოს. ჩემის აზრით / "რუსთაველის გარშემო" გვ.91/, " მე რუსთველისად ამისა" ნიშნავს " მე ამის რუსთველად", და არა "რუსთველის მიმართ", როგორც რეცენზენტი ფიქრობს. " ვეფხის-ტყაოსანში" არის ასეთი სტრიქონი:

ღაწვნი მისნი მზისად კმარის, კაცთაგანმცა ვითა კოცნეს!

ვ.ბერიძის გრამატიკას თუ დავემყარეთ, მაშინ ეს სიტყვები ასე უნდა გავიგოთ : " ღაწვნი მისნი მზის მიმართ კმარის"..... ნამდვილად კი იგი ნიშნავს - " ღაწვნი მისნი მზედ კმარის". ამგვარადვე სტრიქონში:

ავთანდილ მაღლით ცრემლსა სწვიმს, სდის ზღვათა მესარეაი-

ვისად,

სიტყვა "შესარბევისად" ნიშნავს არა "შესარბევის-მიმბეზ", არამედ " შესარბევად".

ასე თუ ისე, ეს მაგალითი ვ.ბერიძეს აქ არ უნდა მოეყვანა ,რადგან ჩემს განმარტებებში ,რომელთაც მე სათითოდ ვასაბუთებ, იგი არ შეიტანა.მაშ რად დასჭირდა რეცენზენტს ამ სიყალბის ჩადენა? აღბად იმისთვის,რათა კიდევ ერთი ზედმეტი საბუთით გაემაგრებინა ჩემი შეხედულება,რომ " ვეფხის-ტყაოსნის" გარშემო ყალბისმქნელობა იმდენად ძველად არ იყო გავრცელებული,რამდენადაც ახლა არის.

ამგვარად,დარჩა მხოლოდ ერთი კონკრეტული მაგალითი:"მხნედრე ", თუ " მხნედ რე "? არც ამ მაგალითის საქმეა კარგად. ვ.ბერიძის აზრით " რე " მკაფიოდ შენახულია სიტყვებში აგ-რე,ას-რე, მაგრე,მაგრამ ის არ ამბობს, თუ საიდან არის წარმოებული თვით რე, რომელიც,მისი სიტყვით, ძველი ქართული ყოფილა,თითქოს ძველ ქართულს არ ესაჭიროებოდეს განმარტება.

ნამდვილად კი თვით აგ-რე, ას-რე, მაგ-რე ნიშნავს ასე იარე, მაგრე იარე. იარე, რება, სდ-ევა რაღას ნიშნავს? ამის გასაგებად უნდა მივმართოთ ძველ ქართულ წიგნს, ბიბლიას. ამ წიგნში რება, სდევა ნიშნავს ბრძანებათა და მცნებათა აღსრულებას ,მაგალითად: " სამართლათა ჩემთა ხვიდოდეთ", " ბრძანებათა შინა ჩემთა ვიდოდიან" და სხ. ავთანდილმა უანდერძა,მისცა მცნებანი, უბრძანა შერმადინს და უთხრა: ამ სახედ, ამნაირად იარე, ხვიდოდი,ვიდიო.

ვ.ბერიძე მიკიჟინებს რაფომ "რე" მეორე სტრიქონში, სიტყვა " ზედა-ზედრე"შიაც არ გამოყავიო. " რე" ვეფხვის-ტყაოსანში არ ნიშნავს ყველგან სიარულს. ამ მეორე შემთხვევაში იგი ხმარებულია, თანახმად საბა-სულხანის განმარტებისა,როგორც " სიტყვათა მშვენიერმყოფელი " ნაწილაკი.

კიდევაც მართალი რომ იყოს ვ. ბერიძე ამ შემთხვევაში, მაინც ნუთუ ღირდა ამის გამო ამხელა რეცენზიის დაწერა? წიგნში წარმოდგენილია ორმოცდაათი დამახინჯებული ადგილის განმარტება. განმარტებებს წინ უძღვის წერილი, სადაც ვწერ:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტექსტის გამსწორებელი შეცდომებისაგან დაზღვეული არ არის, ამგვარად უნდა გვახსოვდეს, რომ ერთი ნამდვილი გასწორება გამოისყიდის ათ შეცდომას, რადგან კარგი გასწორება სამუდამოდ დარჩება, ხოლო შეცდომები კი ადვილად იქნება თავიდან აცილებული შემდეგ გამოცემებში მეოქი. აღბად რეცენზენტმა ვერც ერთი წესიერი გასწორება ვერ აღმოაჩინა ამ ორმოცდაათში, მიუხედავად იმისა, რომ სამი მეოთხედი, თუ მეტი არა, ჩემის ღრმა რწმენით, საბოლოოდ შერჩება პოემის ტექსტს, და სანიმუშოდ იქვე ერთი თავისი "გასწორება" წარმოგვიდგინა, რომელსაც ქვემოდ შევეხები.

რეცენზენტმა კარგად იცის, რომ რეცენზია "პირუთვნელად" არ ჩაითვლება, თუ იგი მხოლოდ ძაგებაზეა აშენებული, და ამიტომ ~~ამ~~ (ვ. ბერიძე) გამოცემის ზოგიერთ მხარეს იწონებს, მაგრამ მან ისიც კარგად იცის, თუ რა დაიწუნოს და რა მოიწონოს. იწუნებს ტექსტის დადგენას, რაც უმთავრესია, და იწონებს ზოგიერთ მეორე და მესამე ხარისხოვანი მნიშვნელობის დანართებს, თუმცა აქაც მზად აქვს სიტყვა "მაგრამ", რომლის მთავარ დანიშნულებას ღირსებისათვის საგრძნობი ჩრდილის მიყენება წარმოადგენს.

მე არ გამოვუდგები ყველა ამ "მაგრამებს", შევჩერდები მხოლოდ ერთზე. (ვ. ბერიძე) რეცენზენტი აღნიშნავს, რომ მეტრი და რიტმი მესწორად მაქვს წარმოდგენილი, მაგრამ მას ვითომც იმდენი კორექტივი ვართული, რომ ადვილად ხერხდება რიტმის მხრით დამახინჯებული სტრიქონის კანონიერად მიჩნევა. ის აქ წყალგაღმა მედავება და მისაყვედურებს -თქვენ," რიონის პოეტიკის" ავტორს, რიტმიულად დარღვეული სტრიქონები უთუოდ უნდა გაგემართლებიათო. მას მოჰყავს კონკრეტული მაგალითი: "აქაოგან ესე სამეფო მარო შენია მტნდობილი" მაღალისა და დაბალი შაირის აღრევას წარმოადგენს, და გასწორებისათვის სიტყვების ამგვარი გადანაცვლება უნდა მოგეხდინათო: "აქაოგან ესე სამეფო შენია მარო-მონდობილი". რჩევისათვის მადლობელი ვარ, მაგრამ არ შემიძლია მისი მიღება. გასწორების ასეთი მეთოდი ვ. ბერიძემ თავად გამოიყენოს, როდესაც მას პოეტური ტექსტის დადგენას მიანდობენ. სცადოს მან კერძოდ "ვეფხის-ტყაოსნის"

ტექსტის ამგვარი დადგენა და, ვინ იცის, ეგებ საიუბილეო გამოცემისათვის აღარც იმ კრმისხის შექმნა გახდეს საჭირო, რომლის მოქმედებას ის აქედანვე იმვაღიისწინებს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ვეფხის-ტყაოსნის“ პირველი ნაბეჭდი 1531 [illegible] ბიბლიოგრ. [illegible] ეს, [illegible] ზ. ქართველ [illegible] ქართველ [illegible] ეს [illegible] ზ. ქართველ [illegible] ეს [illegible] ზ. ქართველ [illegible] ეს [illegible] ნაბეჭდ. [illegible] ქართველ [illegible]:

256. ქალი კიოდა ტირილით, — ხმასა მისცემდა მთა ვითა!
უზახის: „ლომო, ტარიელ!“ არ იყო ამად ზავითა;
ავთანდილ ეტყვის: „ნუ შიშობ, ნუ ხარ ცნობითა ავითა,
ღარიბი უადგილოსა მოვალ მართ ოდენ თავითა.“

ამის [illegible], [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] (260) [illegible] „[illegible] [illegible] [illegible] [

ეროვნული ბიბლიოთეკა

276. ჩემსა თავსა მიჯნურობა მართალია, არ ნაჭორად;
ჩემი ვერა ვერ მოგკიდე, მეუბნები მრუდსა სწორად.
ვინცა აქა გამომგზავნა, არვინა მჩანს მისად სწორად,
მისგან კიდე სხვა მნათობი შევაწონე ერთსა ორად.

336. მას დღესა ლომი ტარიელ შვებითა აივსებოდა;
ხელითა ხელთა მიზიდვენ, ერთმანერთს ეუბნებოდა.
მათთა შემხედთა მათთანა ლალიცა უმტვერდებოდა.
ჰგავს თუ, მაშრიყი შუქსა ჰფენს, მზე მათთვის გაივსებოდა.

[illegible]

[illegible] „[illegible]!" [illegible] „[illegible]!" [illegible] „[illegible]!" [

ეროვნული ბიბლიოთეკა